

ROMÂNIA DURABILĂ

România vs. restul Europei

Analiza decalajelor de dezvoltare

Mirel PALADA, Sociolog

Asociația Regională pentru Dezvoltare Antreprenorială Oltenia (ARDA)

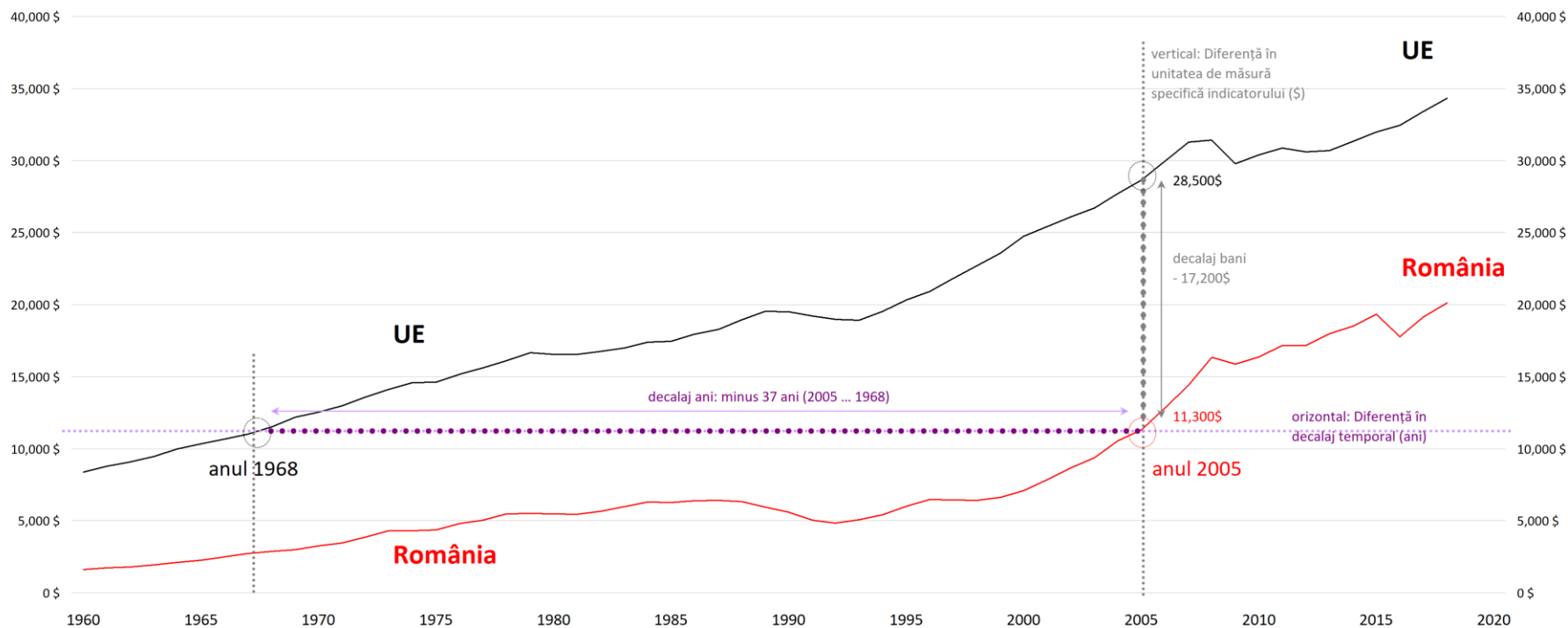

Justificare

Metodologie

Vertical / Orizontal. Schimbarea de perspectivă comparativă

România în comparație cu ceilalți
Trecerea de la unitatea de măsură specifică la decalajul temporal în ani

Scop. Justificare

- Scopul materialului: analiza evoluției României în comparație cu alții semnificativi din preajmă
- Nevoia de unificare a unității de măsură în jurul ideii de analiză de convergență
 - Conceptul de analiză de convergență a României față de alții semnificativi
 - Trecerea de la unități de măsură diferite (\$, ani, procente etc.) la o singură unitate de măsură comună: diferența în ani (decalaj temporal, întârzierea României față de ceilalți)
 - Dificultatea selecției indicatorilor. Prea mulți în surse publice, dar prea puțini care să corespundă tuturor criteriilor
- Comparații pe termen lung România cu alte entități semnificative:
 - Polonia. O țară asemănătoare cu România. Distanța cea mai mică
 - Uniunea Europeană medie. Standardul de comparație / convergență. Distanța medie
 - Uniunea Europeană bogată. Big 6 UE: DE / FR / GB / IT / NL / SP. Distanța cea mai mare

Selecția indicatorilor. Criterii conceptuale

- E nevoie ca indicatorii să prezinte **RELEVANȚĂ** pentru ideea de dezvoltare
 - Fie indicatori sintetici (e.g. HDI, Human Development Index)
 - Fie indicatori de intrare (economici, producere de plus-valoare), respectiv de ieșire (sociali, consecințe d.p.d.v. calitatea vieții și sustenabilitate)
- E nevoie ca indicatorii să fie **MONOTONI**: constant crescători sau descrescători, fără oscilații / ciclicitate. Altminteri nu se poate face în mod neechivoc transformarea în diferență de ani
- E nevoie de **SERII LUNGI DE DATE**
 - Mult mai lungi decât decalajele maxime dintre România și ceilalți: peste 20 ... 40 de ani
 - Cel puțin 40 de ani, a.î. să cuprindă și perioada comunistă.
De preferat 100 de ani. Cel puțin după al doilea război mondial WWII
 - De regulă, au fost selectați acei indicatori care, pe lângă relevanță, prezintă serii de date privind România cel puțin din anii 60 – 70 înapoi.
- E nevoie de **SURSE PUBLICE**, pentru posibilitatea replicării construirii indicatorilor de decalaj temporal. Surse folosite: Our World In Data, Eurostat

Selecția indicatorilor. Dificultăți

- Dificultate mare de identificare a unor astfel de indicatori care să corespundă tuturor criteriilor conceptuale și metodologice
- Din peste 3,000 de indicatori existenți pe site-ul Our World In Data, au fost identificați doar 12 care să îndeplinească toate criteriile pentru o astfel de analiză de decalaj temporal: 2 sintetici și 10 sectoriali (3 economie, 2 educație, 3 sănătate, 2 social)

Domeniu	Indicator	u.m.	Seria de date		Observații
Sintetic	HDI (Human Development Index)	Index compozit	1960	2019	1960 - 1990: din 5 în 5 ani
	HIHD (HDI, extins istoric, Escosura)	Index compozit	1870	2015	din 5 în 5 ani
Economie	PIB / locuitor (ajustat, Maddison)	\$ (2011, PPP)	1862	2018	Lipsă 1915 - 1918 (WW1)
	Intensitatea utilizării energiei	kWh/\$ (2011, PPP)	1965	2016	
	Productivitate / oră	\$/hr (2011, PPP)	1995	2017	
Educație	Ani de școlarizare	Ani	1960	2017	1960 - 1990: din 5 în 5 ani
	Potențial școlarizare	Ani	1990	2017	
Sănătate	Speranța de viață	Ani	1950	2019	
	Mortalitatea infantilă	morți / 1,000 nașteri vii	1960	2019	Eurostat
	Medici	medici / 1,000 locuitori	1960	2013	Sincope: 1960-1970, 2003-2010
Social	Telefoane	telefoane / 100 locuitori	1965	2017	1965 - 1975: din 5 în 5 ani
	Urbanizare	% populație urbană	1960	2019	

Indicatori utilizați

- Baza de plecare a analizei
- Indicatorii care compun HDI
 - Economie
 - Educație
 - Sănătate
- Indicatori suplimentari
 - Economie
 - Sănătate
 - Social

Human Development Index

PIB / locuitor

Ani de școlarizare

Potențial de școlarizare

Speranța de viață

Intensitatea utilizării energiei

Productivitatea

Mortalitatea infantilă

Numărul de medici

Tehnologie comunicare: telefoane

Urbanizare

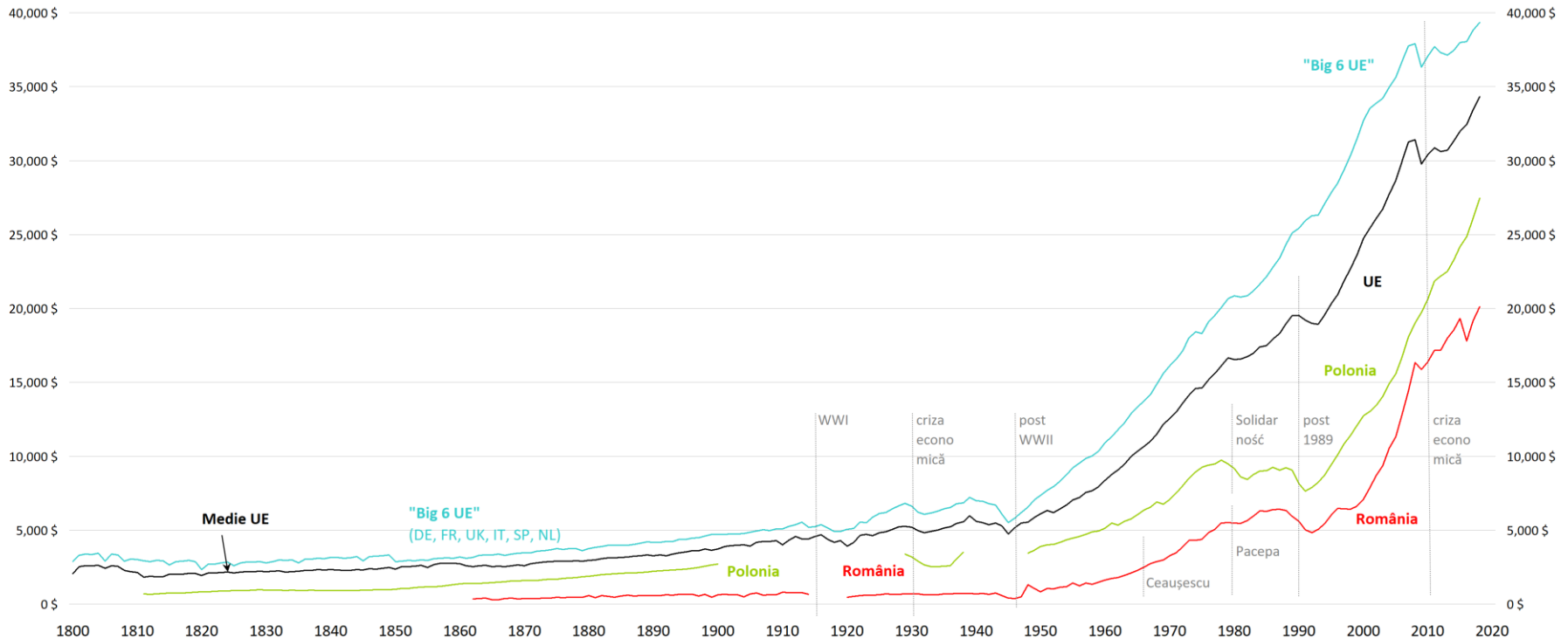
Rezultate

1) Indicatori sintetici

PIB / locuitor (inflație & PPP, Maddison). Vertical

România în comparație cu ceilalți. Evoluție
PIB / locuitor
\$ 2011, ajustare inflație & PPP, metoda Maddison

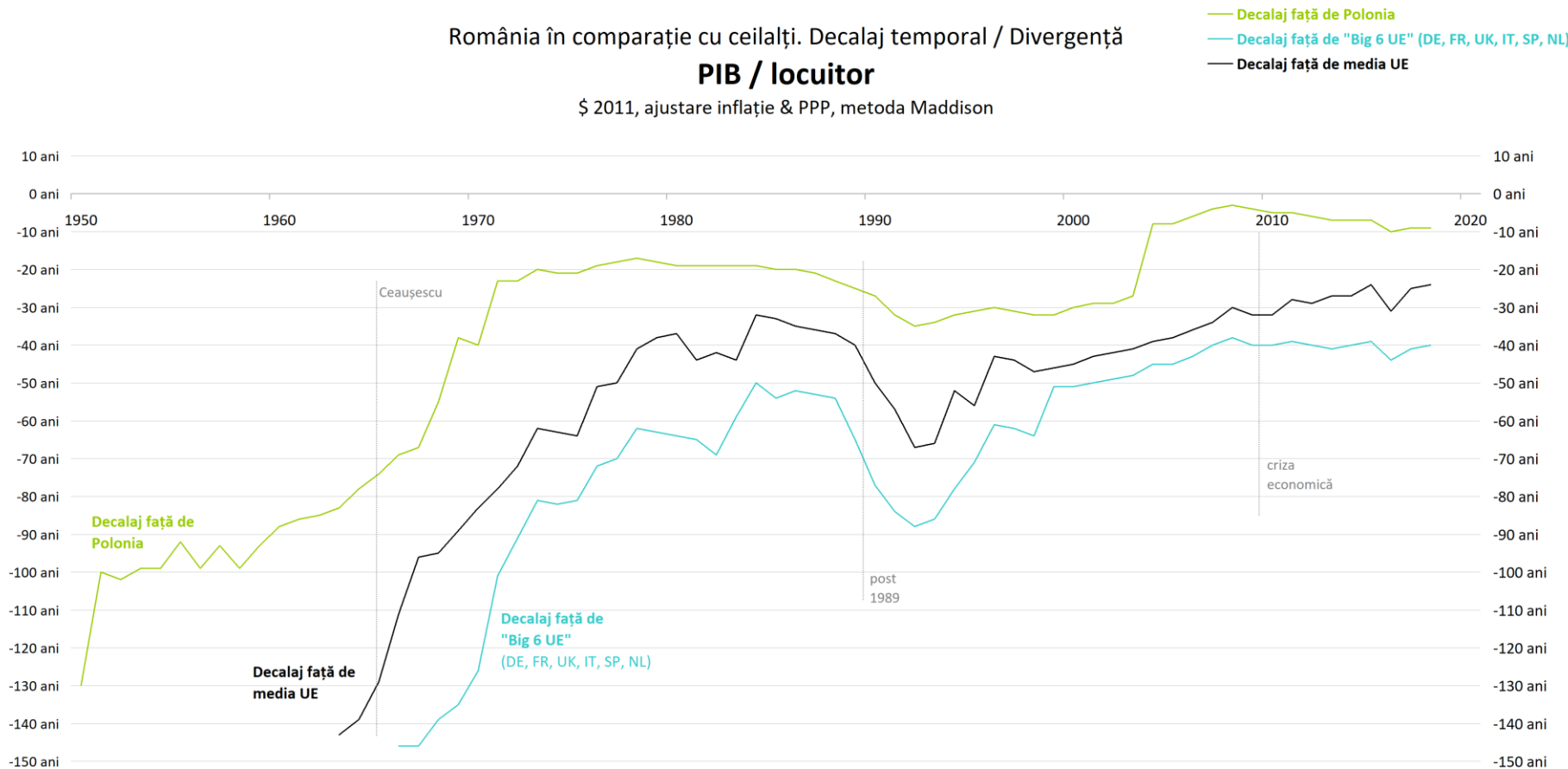
- România
- Polonia
- Medie UE
- "Big 6 UE" (DE, FR, UK, IT, SP, NL)

PIB / locuitor (inflație & PPP, Maddison). Orizontal

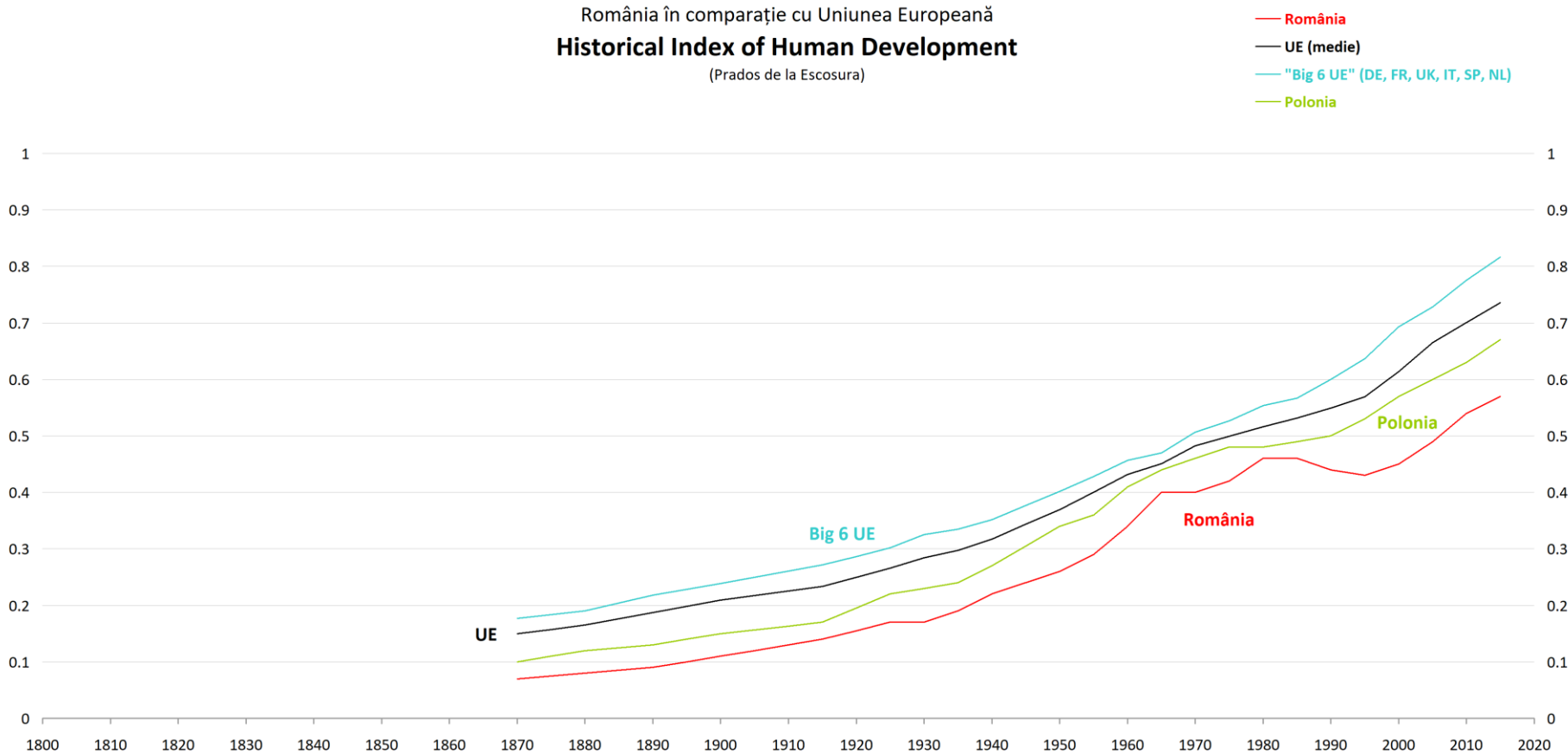
România în comparație cu ceilalți. Decalaj temporal / Divergență
PIB / locuitor

Ș 2011, ajustare inflație & PPP, metoda Maddison

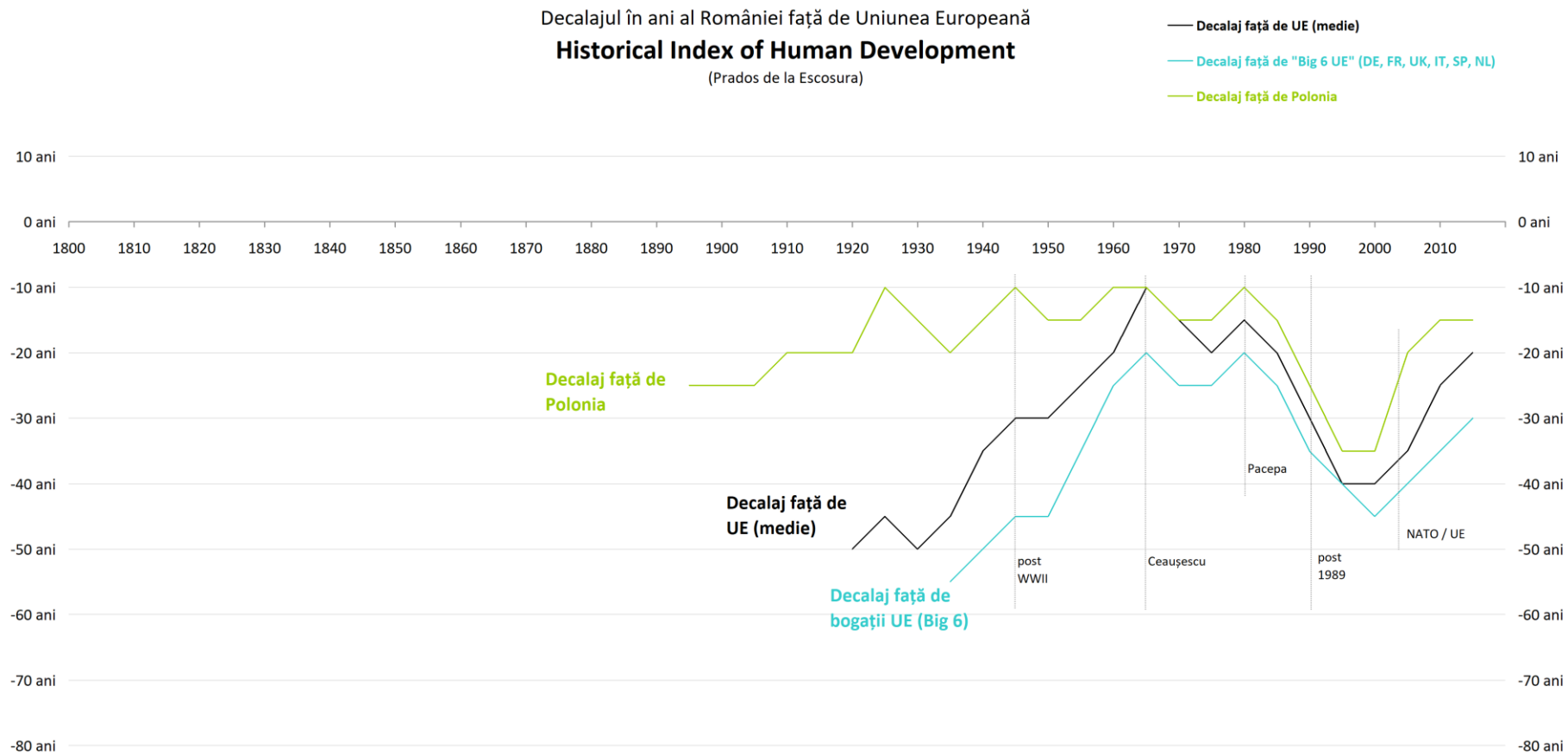
HDI (istoric, Escosura). Vertical

România în comparație cu Uniunea Europeană
Historical Index of Human Development
(Prados de la Escosura)

HDI (istoric, Escosura). Orizontal

Decalajul în ani al României față de Uniunea Europeană
Historical Index of Human Development
(Prados de la Escosura)

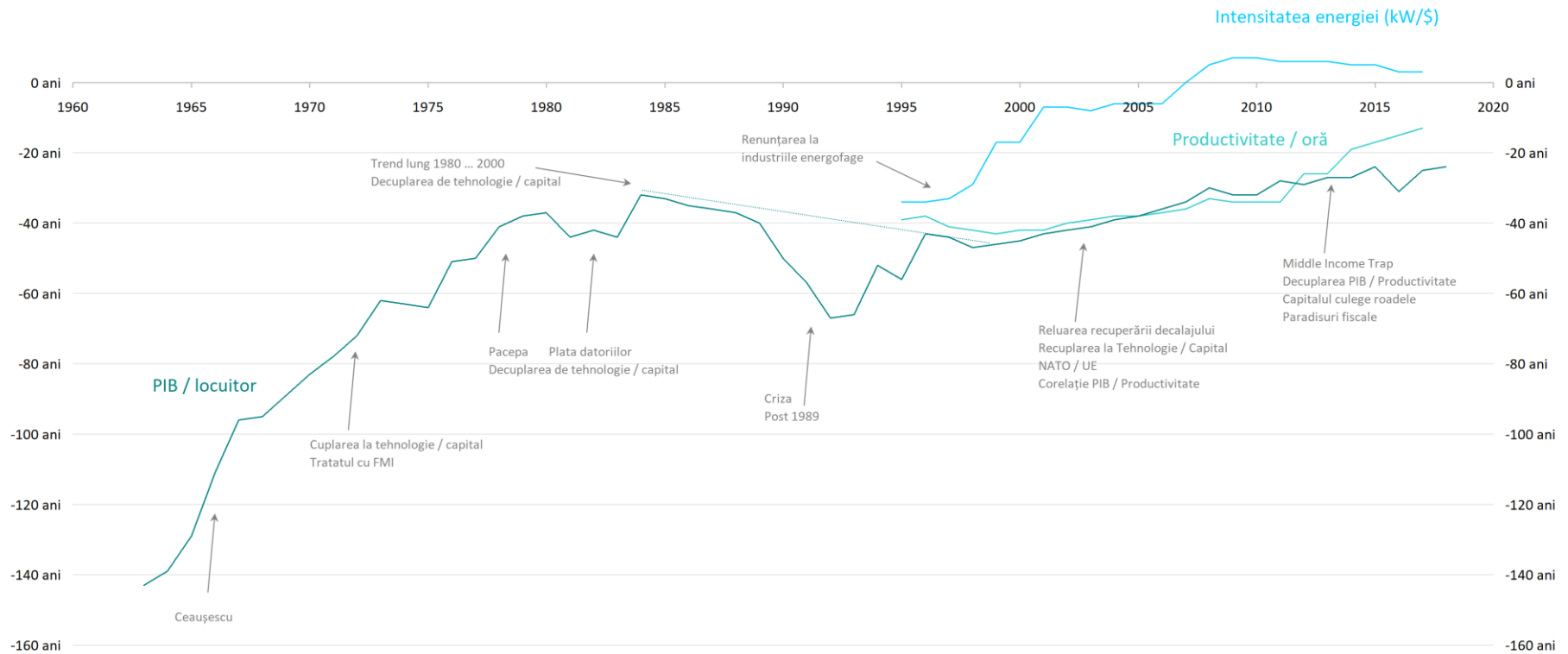
Rezultate

2) Dimensiuni: vs Media UE

Economic

Decalaj temporal față de Uniunea Europeană

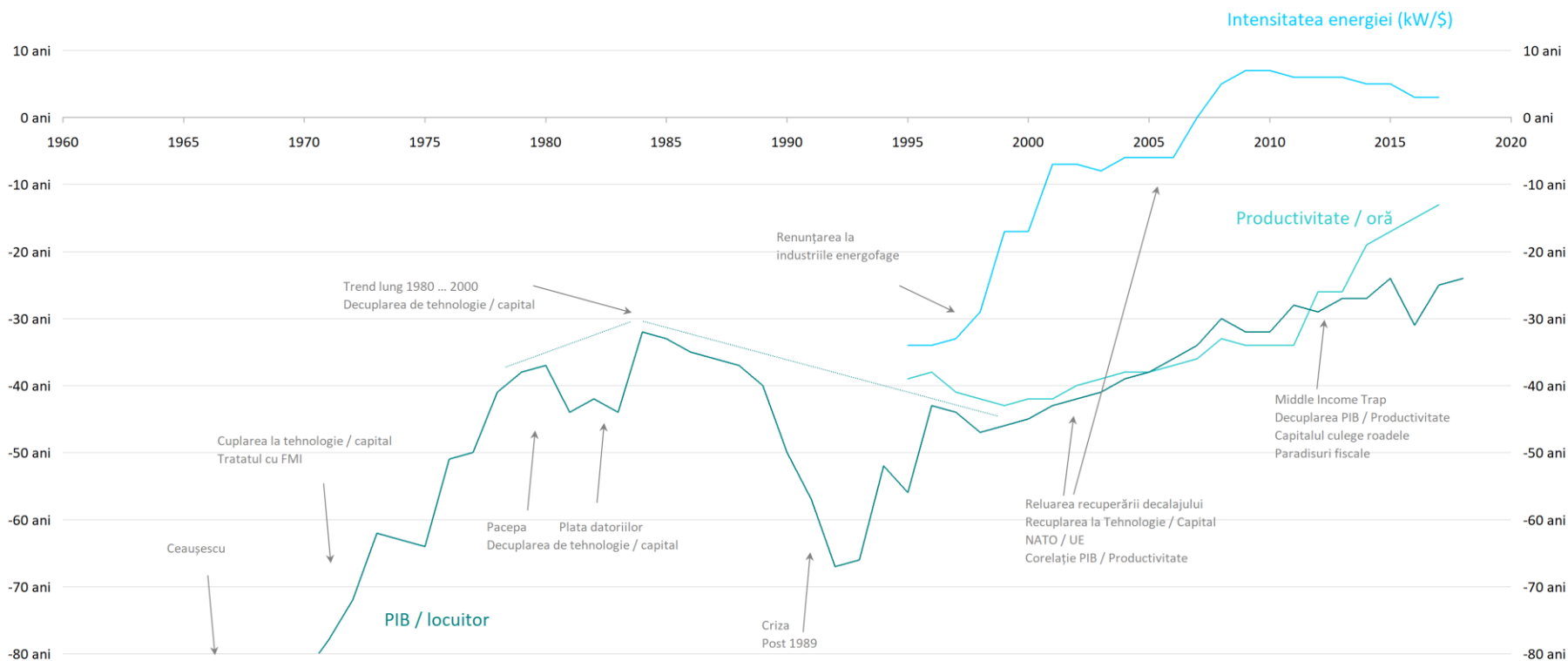
Dimensiuni: ECONOMIE

Economic. Zoom 80 ani

Decalaj temporal față de Uniunea Europeană

Dimensiuni: ECONOMIE

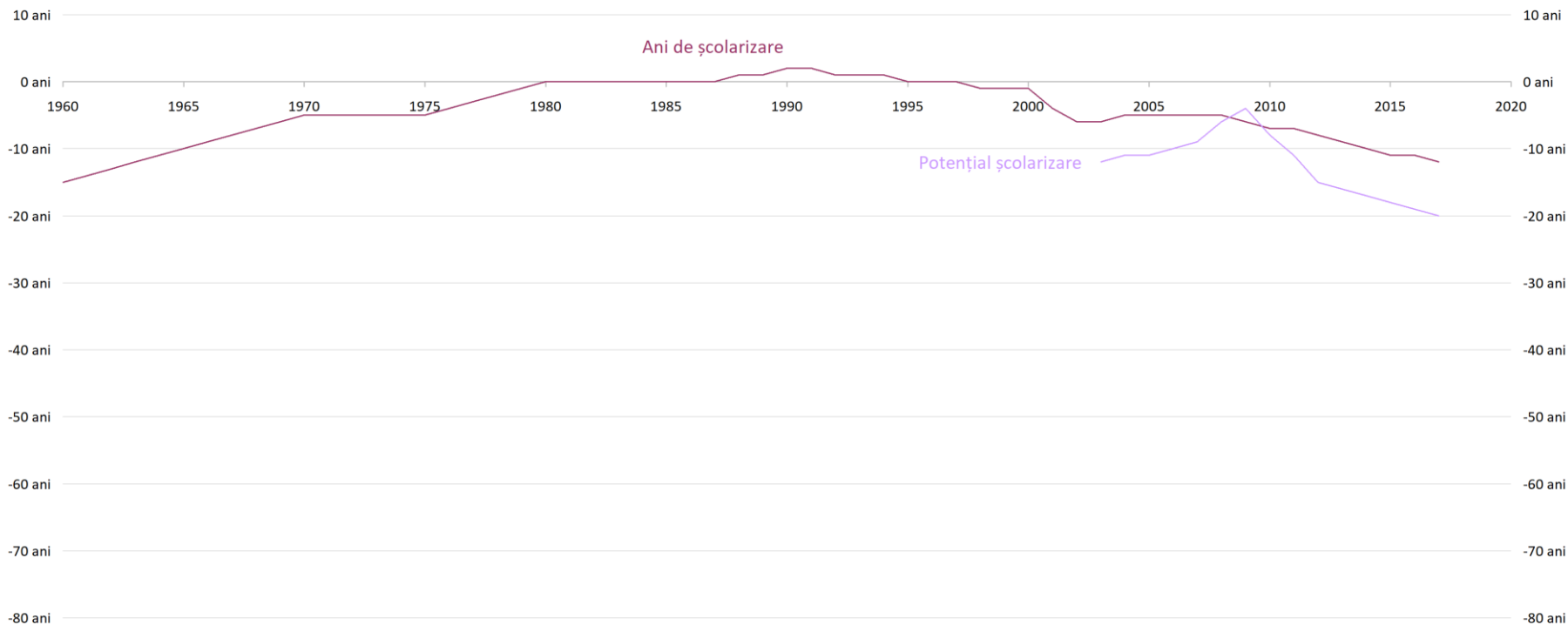

UNIUNEA EUROPEANĂ

Educație

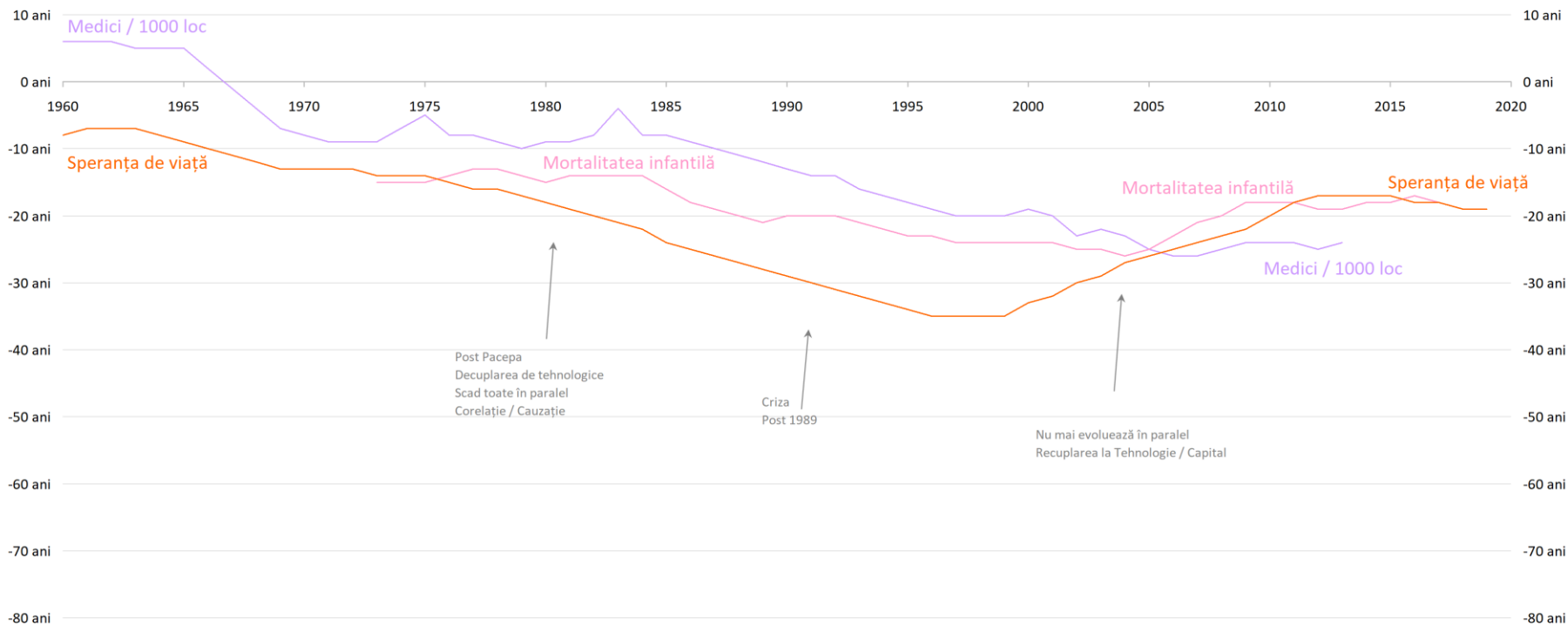
Decalaj temporal față de Uniunea Europeană Dimensiune: EDUCAȚIE

Sănătate

Decalaj temporal față de Uniunea Europeană

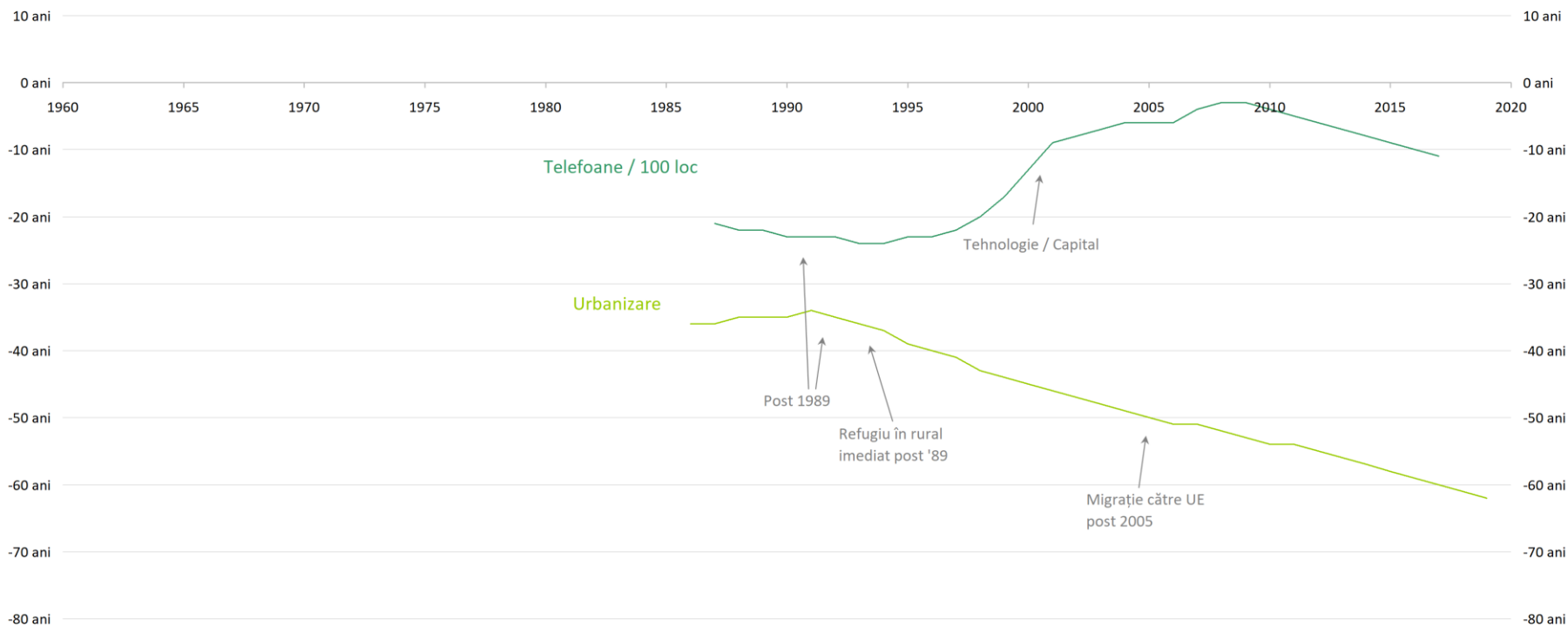
Dimensiuni: SĂNĂTATE

Social / Tehnologic

Decalaj temporal față de Uniunea Europeană

Dimensiune: SOCIAL

UNIUNEA EUROPEANĂ

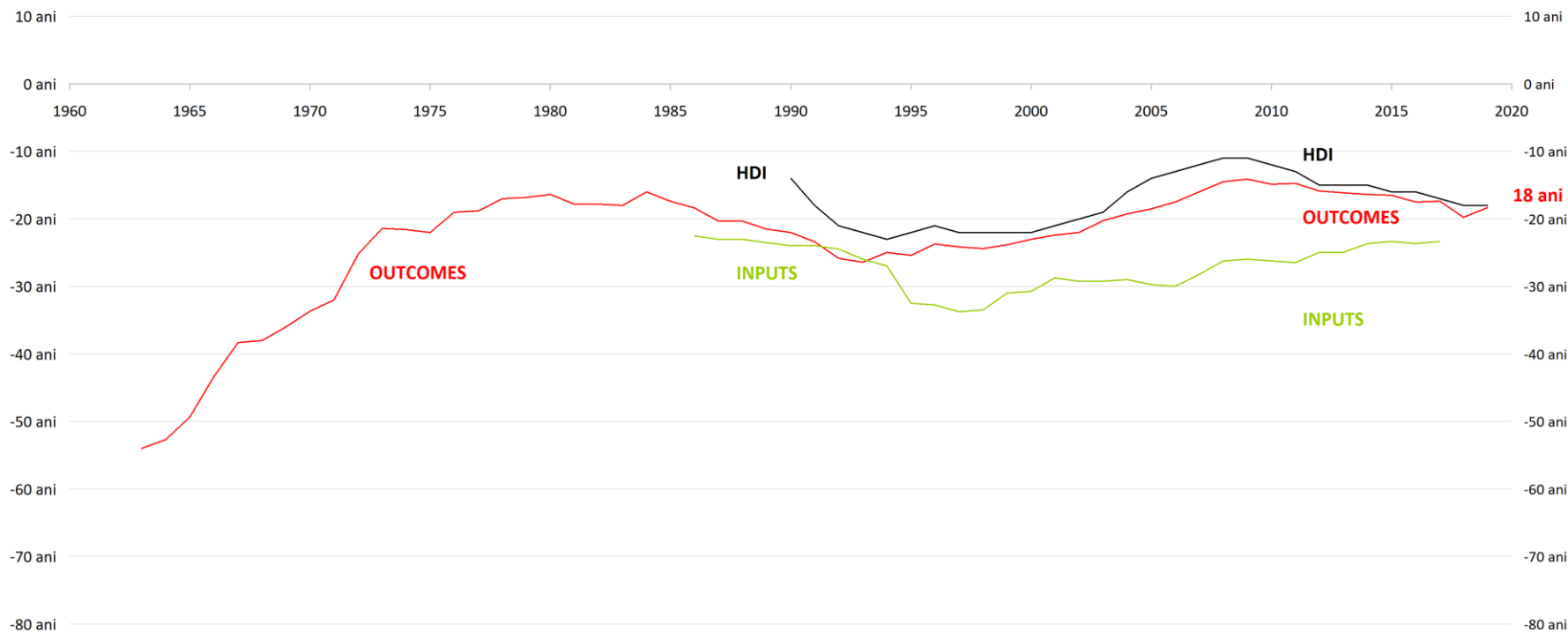

Instrumente Structurale
2014-2020

Sinteză

Decalaj temporal față de Uniunea Europeană

Sinteză

Concluzii

Decalajul temporal de dezvoltare

- România se află în momentul de față în întârziere
 - cu **40 de ani**, i.e. cu două generații în urma nucleului dezvoltat al **țărilor europene bogate**: Germania, Franța, Anglia, Olanda, Italia, Spania
 - cu **20 de ani** = cu o generație în urma **mediei europene**
 - cu **10 ani** = cu jumătate de generație în urma **Poloniei**
- Etape
 - După o recuperare puternică a decalajului de dezvoltare până în deceniul 7 al secolului trecut ...
 - ... urmată de o stagnare de un deceniu în anii 80 (“obsedantul deceniu” post-Pacepa)
 - ... după un hiatus catastrofic în primul deceniu post-decembrist, generat de schimbarea de regim,
 - ... din 2000 înapoi România a recuperat puternic din punct de vedere economic întârzierea față de restul Europei, odată cu integrarea în spațiul capitalist / euroatlantic,
 - ... însă pierde încetul cu încetul pasul în privința educației și urbanizării
- Divergența în creștere în domeniul educației va reverbera în următoarele decenii în domeniul economic, punând în primejdie recuperarea de care a dat România dovadă în momentul de față

Unde am recuperat?

- Am recuperat îndeosebi în zona **performanței economice**
 - Toți cei trei indicatori analizați, la care deținem serii lungi de date, ne arată o convergență a României față de media europeană, o însemnată recuperare
 - Intensitatea utilizării energiei (kW/\$): de la o întârziere de peste 30 de ani, consecință a ponderii mari a industriilor energofage, la un avans de aprox 5 ani.
 - Acesta este singurul indicator în care România în momentul de față se află înaintea mediei europene
 - Productivitatea muncii: de la un decalaj de 40 de ani la unul de doar 10 ani.
 - Alt indicator unde identificăm o convergență semnificativă între România și media europeană
- Alt domeniu în care am recuperat îl reprezintă dotarea cu **tehnologie de comunicare**
 - De la întârziere de 20 de ani am ajuns în prezent la una de doar 10 ani (și temporar chiar la egalitate cu restul Europei, în 2010)
 - Consecință a integrării telefoniei mobile și mai ales a Internetului în societatea românească

Unde am stagnat?

- La **sănătate**

- Indicatorii analizați pe acest domeniu ne arată că, după o scădere puternică imediat după schimbarea de regim din '89, am recuperat, dar nu în totalitate
- Din punct de vedere al speranței de viață și al mortalității infantile, ambii indicatori esențiali de calitate a vieții, în momentul de față suntem în urmă cu o generație față de media europeană (întârziere de 20 de ani)
- Fix la fel cum eram în 1980

Unde am pierdut?

- Am pierdut masiv cursa în privința **urbanizării**
 - Diferența dintre România și restul Europei este una din ce în ce mai mare
 - Generația decreștelor, în loc să umple orașele țării, a umplut orașele țărilor occidentale
 - Două generații pierdute de atracția diferențialului de dezvoltare din Occident
 - Atât decreștii, cât și copiii lor
- Am pierdut, și pierdem din ce în ce mai clar, cursa în privința **educației**
 - Ambii indicatori utilizați, atât stocul de educație, cât și stocul potențial de educație, prezintă divergențe din ce în ce mai clare față de restul Europei
- Ambele domenii reprezintă măsuri ale **complexității**
 - Urbanizarea, măsură a complexității texturii sociale
 - Educația, măsură a complexității resursei umane
 - Ambele domenii trag un semnal de alarmă în privința potențialului de convergență în deceniile următoare

Suntem acum unde erau bogății Europei în 1980

- România are în momentul de față nevoi preponderent materialiste, asemănătoare cu cele pe care țările bogate europene le aveau acum două generații, acum 40 de ani, în 1980:
 - acumularea de resurse,
 - dezvoltarea infrastructurii (e.g. autostrăzi)
- România se confruntă azi, în 2021, cu tensiunea dintre
 - aceste nevoi preponderent materialiste, de creștere economică și socială, și politicile publice impuse de nucleul dezvoltat al Europei bogate post-materialiste, ce pun accentul pe preservarea acumulărilor anterioare și pe minimizarea amprentei de carbon în detrimentul creșterii economice și a infrastructurii
- Cât timp România va accepta necondiționat discursul post-materialist specific societăților puternic dezvoltate occidentale, recuperarea decalajului de dezvoltare va fi problematică, riscând să cronicizăm întârzierea față de restul Europei
 - Cum ar fi reacționat societățile acestor țări în 1980 dacă o entitate supra-statală venea să le recomande să nu construiască autostrăzi, de exemplu?

Middle Income Trap. Pericolul divergenței educaționale

- Sunt semne din ce în ce mai clare că România este pe cale să intre în capcana venitului mediu (Middle Income Trap), i.e. să-și atingă potențialul de dezvoltare specific țărilor ce pun accentul pe forța de muncă ieftină și pe infuzia de capital și tehnologie străine
- Pentru a face saltul la o societate dezvoltată (OECD, knowledge-based economy), e imperios necesară creșterea complexității mediului social, îndeosebi a stocului și complexității educaționale a populației
- În momentul de față, din păcate, România în loc să crească strocul / cadența recuperării decalajului educațional față de restul Europei, dă semne din ce în ce mai clare că pierde această cursă
- Pe lângă limitarea de resursă educațională, o altă barieră puternică în calea creșterii complexității sociale românești și a ieșirii din capcana venitului mediu o reprezintă limitarea investițiilor în domeniul cercetării (R&D)
- Spre deosebire de România, Polonia, o țară asemănătoare cu noi din punct de vedere al nivelului de dezvoltare, al contextului geostrategic și al istoriei recente, a adoptat de 10 ani încoace o politică susținută de creștere a investițiilor în cercetare / dezvoltare
- Fără o astfel de politică asumată, cu accent pe educație și cercetare / dezvoltare, România e sortită mediocrității

Vă mulțumesc!

